

Категорія справи № 826/15549/18: Адміністративні справи (до 01.01.2019); Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України, зокрема зі спорів щодо: правового статусу фізичної особи, у тому числі; реалізації владних управлінських функцій у сфері громадянства.

Надіслано судом: 08.04.2019. Зареєстровано: 10.04.2019. Оприлюднено: 12.04.2019.

Дата набрання законної сили: 01.04.2019

Номер судового провадження: А/855/1164/19

ШОСТИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУДСправа № 826/15549/18
(судді) першої інстанції: Смолій І.В.

Суддя

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

01 квітня 2019 року

м. Київ

Шостий апеляційний адміністративний суд у складі колегії суддів: головуєчого судді: Карпушової О.В., суддів Губської Л.В. та Епель О.В., секретар судового засідання Харитонова Х.Б., за участі позивача ОСОБА_2 та його представника ОСОБА_3, представника відповідача Молодницької І.П., розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві на рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 листопада 2018 року у справі за позовом ОСОБА_2 до Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії, -

В С Т А Н О В И В :

24.09.2018р. ОСОБА_2 звернувся до суду з позовом до Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві про визнання дій протиправними щодо відмови у прийнятті від нього декларації про відмову від громадянства Російської Федерації та про зобов'язання відповідача прийняти від нього декларацію про відмову від громадянства Російської Федерації.

Позовні вимоги, з урахуванням доповнень, обгрунтовано тим, що відповідач листом від 21.08.2018р. на його звернення протиправно відмовив в оформленні та прийнятті декларації про відмову від громадянства РФ у зв'язку з існуванням незалежних від нього причин неотримання документа про його припинення. Позивач наголосив, що вартість оформлення припинення громадянства РФ становить 2184грн., що перевищує половину розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом в Україні 1861.50 грн., таким чином, внаслідок перевищення вартості оформлення припинення громадянства РФ над половиною мінімальної зарплати в Україні у нього виникли незалежні від нього причини через які він не може отримати документ про припинення громадянства РФ., тому він має правові підстави для подання декларації про відмову від громадянства РФ.

Рішенням Окружного адміністративного суду м. Києва від 14.11.2018 р. позовні вимоги задоволено у повному обсязі: визнано протиправними дії Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві щодо відмови у прийнятті від ОСОБА_2 декларації про відмову від громадянства Російської Федерації у зв'язку з існуванням незалежних від нього причин неотримання документа про його припинення; зобов'язано Головне управління Державної міграційної служби України в м.Києві прийняти від ОСОБА_2 декларацію про відмову від громадянства Російської Федерації у зв'язку з існуванням незалежних від нього причин неотримання документа про його припинення.

Судом першої інстанції зроблено висновок, що відповідачем протиправно відмовлено позивачеві у прийнятті декларації про відмову від громадянства, а тому позовні вимоги підлягають задоволенню.

Відповідач, не погодившись з рішенням суду першої інстанції, подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати рішення Окружного адміністративного суду м.Києва від 14.11.2018 р. як таке, що прийнято з порушенням норм матеріального та процесуального права, та прийняти нове рішення, яким у задоволенні позовних вимог відмовити у повному обсязі.

Апеляційну скаргу обгрунтовано тим, що відповідач не приймав рішення про відмову у прийнятті декларації про відмову позивача від громадянства РФ, оскільки на його звернення йому було надано роз'яснення. Крім того, апелянт наголосив, що позивачу на виконання ст. 8 Закону України «Про громадянства» необхідно подати не декларацію про відмову від громадянства РФ, а заяву про припинення іноземного громадянства, а вартість оформлення припинення іноземного громадянства у розмірі 1820 грн. не перевищує половину розміру мінімальної заробітної плати 1861.50грн., встановленої законом в Україні на момент коли позивач 08.06.2018р. набув громадянства України. Крім того, апелянт зазначив, що позивач звільняється від сплати збору на покриття фактичних видатків пов'язаних з вчиненням щодо консульських дій, а зобов'язаний сплатити лише збір за вчинення консульських дій, що становить 1820грн., що підтверджено інформацією з веб-сайту Посольства Російської Федерації в Україні.

Позивачем подано відзив на апеляційну скаргу, в якому зазначено, що правильними є висновки суду першої інстанції щодо необгрунтованої відмови відповідача у прийнятті декларації про відмову від громадянства.

В судовому засіданні представники відповідача підтримала доводи апеляційної скарги, позивач та представник позивача заперечували проти доводів апеляційної скарги.

Колегія суддів, заслухавши доповідь судді-доповідача, пояснення сторін, перевіrivши матеріали справи та доводи апеляційної скарги, дійшла висновку, що апеляційна скарга підлягає задоволенню, рішення суду першої інстанції скасуванням з наступних підстав.

Судом апеляційної інстанції встановлено, що ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_1 відповідно до рішення ГУ ДМС України в м.Києві від 08.06.2018р. набув громадянство України та подав зобов'язання припинити громадянство Російської Федерації протягом двох років з моменту набуття громадянства України.

11.06.2018 р. позивачу було видано тимчасове посвідчення громадянина України серії НОМЕР_1 , яке дійсне до 08.06.2020 р. (а.с.10).

13.08.2018 року позивач звернувся до ГУ ДМС України в м.Києві з листом, в якому просив повідомити про час та спосіб подання до ГУ ДМС України в м.Києві декларації про відмову від громадянства Російської Федерації у зв'язку з існуванням незалежних причин неотримання документа про припинення громадянства, оскільки вартість оформлення припинення громадянства Російської Федерації, перевищує половину розміру мінімальної заробітної плати в Україні (а.с.11).

Відповідач листом від 21.08.2018 року №8001.16.2-23005/80.2-18 на вказане звернення позивача надав роз'яснення, що за інформацією, наданою Посольством Російської Федерації в Україні, за заяву про вихід з громадянства Російської Федерації справляється консульський збір для заявників - громадян Російської Федерації, у розмірі 1820 гривень; 2184 гривень - для заявників - громадян інших країн та осіб без громадянства (а.с.14).

Вказані обставини підтверджені належними, допустимими та достатніми доказами.

Стаття 19 Конституції України передбачає, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Закон України «Про громадянство України» (надалі - Закон № 2235) визначає правовий зміст громадянства України, підстави і порядок його набуття та припинення, повноваження органів державної влади, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, порядок оскарження рішень з питань громадянства, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових і службових осіб.

Статтею 1 Закону № 2235 визначенні поняття термінів:

зобов'язання припинити іноземне громадянство - письмово оформлена заява іноземця про те, що в разі набуття громадянства України він припинить громадянство (підданство) іншої держави або громадянства (підданства) інших держав і протягом двох років з моменту набуття ним громадянства України подасть документ про припинення громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав до органу, що видав йому тимчасове посвідчення громадянина України;

незалежна від особи причина неотримання документа про припинення іноземного громадянства - невідача особі, в якій уповноважені органи держави її громадянства (підданства) прийняли клопотання про припинення іноземного громадянства (підданства), документа про припинення громадянства (підданства) у встановлений законодавством іноземної держави термін (за винятком випадків, коли особі було відмовлено у припиненні громадянства (підданства) чи протягом двох років від дня подання клопотання, якщо термін не встановлено, або відсутність у законодавстві іноземної держави процедури припинення її громадянства за ініціативою особи чи якщо така процедура не здійснюється або вартість оформлення припинення іноземного громадянства (підданства) перевищує половину розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом в Україні на момент, коли особа набула громадянство України;

декларація про відмову від іноземного громадянства - документ, у якому іноземець, який узяв зобов'язання припинити іноземне громадянство і в якого існують незалежні від нього причини неотримання документа про припинення іноземного громадянства (підданства) або іноземних громадянств (підданств), засвідчує свою відмову від громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав.

Статтею 8 Закону № 2235 визначений порядок набуття громадянства України за територіальним походженням.

Зокрема, згідно ч.1 цієї статті особа, яка сама чи хоча б один з її батьків, дід чи баба, рідні (повнорідні та неповнорідні) брат чи сестра, син чи дочка, онук чи онука народилися або постійно проживали до 24 серпня 1991 року на території, яка стала територією України відповідно до Закону України "Про правонаступництво України", або яка сама чи хоча б один з її батьків, дід чи баба, рідні (повнорідні та неповнорідні) брат чи сестра народилися або постійно проживали на інших територіях, що входили на момент їх народження або під час їх постійного проживання до складу Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Української Держави, Української Соціалістичної Радянської Республіки, Закарпатської України, Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР), і є особою без громадянства або іноземцем, який подав зобов'язання припинити іноземне громадянство, та подала заяву про набуття громадянства України, а також її неповнолітні діти реєструються громадянами України. Іноземці, які є громадянами (підданими) кількох держав, подають зобов'язання припинити громадянство всіх цих держав. Іноземці, яким надано статус біженця в Україні чи притулок в Україні, замість зобов'язання припинити іноземне громадянство подають декларацію про відмову особи, якій надано статус біженця в Україні чи притулок в Україні, від іноземного громадянства.

Згідно ч.5 цієї статті іноземці, зазначені в частинах першій - третій цієї статті, які подали зобов'язання припинити іноземне громадянство, повинні подати документ про це, виданий уповноваженим органом відповідної держави, до уповноваженого органу України протягом двох років з моменту реєстрації їх громадянами України. Якщо іноземці, маючи всі передбачені законодавством цієї держави підстави для отримання такого документа, з незалежних від них причин не можуть отримати його, вони подають декларацію про відмову від іноземного громадянства.

Відповідно до ч.1 статті 9 Закону № 2235 іноземець або особа без громадянства можуть бути за їх клопотаннями прийняті до громадянства України.

Частиною 2 цієї статті встановлені умови прийняття до громадянства України, в тому числі подання декларації про відсутність іноземного громадянства (для осіб без громадянства) або зобов'язання припинити іноземне громадянство (для іноземців).

Абзацем четвертим пункту 2 частини 2 вказаної статті передбачено, що іноземці, які подали зобов'язання припинити іноземне громадянство, повинні подати документ про це, виданий уповноваженим органом відповідної держави, до уповноваженого органу України протягом двох років з моменту прийняття їх до громадянства України. Якщо іноземці, маючи всі передбачені законодавством цієї держави підстави для отримання такого документа, з незалежних від них причин не можуть отримати його, вони подають декларацію про відмову від іноземного громадянства.

Задовольняючи позовні вимоги, суд першої інстанції виходив з того, що відповідачем протиправно відмовлено позивачеві у прийнятті декларації про відмову від громадянства, а тому позовні вимоги підлягають задоволенню.

Проте, колегія суддів з вказаним висновком суду першої інстанції не погоджується з наступних підстав.

З матеріалів справи вбачається, що позивач вживав заходи щодо з'ясування розміру вартості оформлення припинення громадянства РФ, а саме отримав довідку Генерального консульства РФ у м.Харкові від 24.07.2018р. про тарифи консульських зборів у розмірі 2184грн. (а.с.21).

Позовні вимоги обґрунтовано тим, що вартість оформлення припинення громадянства РФ перевищує половину розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом в Україні - 1861.50 грн., тому він має право подати декларацію про відмову від громадянства РФ, оскільки перевищення вартості оформлення припинення громадянства РФ - це є та причина, яка виникла незалежно від нього і через яку він не може отримати документ про припинення громадянства РФ.

Проте, матеріалами справи підтверджено, що відповідач не приймав рішення про відмову у прийнятті від нього декларації про відмову від громадянства Російської Федерації, а позивач й не подавав декларації про відмову від громадянства Російської Федерації.

З матеріалів справи вбачається, що позивач 13.08.2018 р. звернувся до відповідача з листом, в якому просив повідомити про час та спосіб подання декларації про відмову від громадянства Російської Федерації, сама декларація про відмову від громадянства позивачем не заповнювалася й не подавалась. На таке звернення позивач отримав від відповідача лист роз'яснення з приводу розміру витрат.

Відповідно до частини першої статті 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Згідно пунктів першого і сьомого частини першої статті 4 КАС України адміністративна справа - переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір; суб'єкт владних повноважень - орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг.

Пунктом 8 частини першої статті 4 КАС України передбачено, що позивач - це особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано позов до адміністративного суду, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подано позов до адміністративного суду.

Відповідно до статті 5 КАС України кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси, і просити про їх захист шляхом, зокрема: визнання протиправним та скасування індивідуального акта чи окремих його положень; визнання бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язання вчинити певні дії.

Таким чином, враховуючи завдання адміністративного судочинства, яке полягає у захисті саме порушених прав, свобод та інтересів особи у публічно-правових відносинах, колегія суддів вважає помилковим висновок суду першої інстанції про наявність підстав для задоволення позовних вимог, оскільки права позивача відповідачем не були порушені, рішення про відмову у прийнятті декларації про відмову від громадянства позивач не подавав.

Стаття 77 КАС України передбачає, що кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення.

Таким чином, колегія суддів зазначає, що наведені апелянтом аргументи заслуговують уваги, рішення суду першої інстанції підлягає скасуванню, оскільки в порядку норм КАС України підлягають захисту порушені права, а не ймовірність їх порушення.

З приводу вартості оформлення припинення іноземного громадянства, колегія суддів зазначає, що висновки суду першої інстанції з вказаного питання також є передчасними, оскільки суду не надано належних доказів того, що позивач звертався до уповноваженого органу іноземної держави із заявою про припинення громадянства і йому було відмовлено через несплату відповідного розміру консульського збору та збору на покриття фактичних витрат.

Як зазначено в листі Міністерства іноземних справ Російської Федерації позивач, як громадянин Російської Федерації, звільняється від сплати збору у розмірі 13 доларів США на покриття фактичних витрат пов'язаних з вчиненням щодо консульських дій, а консульських збір за вчинення таких дій становить 65 доларів США чи 1820 грн., який й підлягає сплаті при оформленні заяви про вихід з громадянства Російської Федерації.

З урахуванням вищевказаного, колегія суддів дійшла висновку про необґрунтованість позовних вимог, оскільки висновки суду першої інстанції є помилковими.

На підставі вказаного, колегія суддів дійшла висновку, що судом першої інстанції при винесенні оскаржуваного рішення неповно з'ясовані обставини, що мають значення для справи, висновки суду не відповідають обставинам справи, рішення прийнято з порушенням норм матеріального права, що є підставою для його скасування, та прийняття нової постанови про відмову у задоволенні позовних вимог.

Повний текст постанови виготовлено 08.04.2019 р.

Керуючись статтями 308, 310, 315, 317, 321, 322, 325, 328, 329 Кодексу адміністративного судочинства України, апеляційний суд, -

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві на рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 листопада 2018 року - задовольнити.

Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 листопада 2018 року у справі за позовом ОСОБА_2 до Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії - скасувати.

У задоволенні позову ОСОБА_2 до Головного управління Державної міграційної служби України в м.Києві про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії відмовити.

Постанова суду апеляційної інстанції за наслідками перегляду набирає законної сили з дати її прийняття та може бути оскаржена в касаційному порядку безпосередньо до Верховного Суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Колегія суддів:

О.В. Карпушова

Л.В. Губська

О.В. Епель